

skal tage under Overvejelse her, og det er, om man ikke, naar man alligevel skal forandre derude, skulde tage endnu mere af denne Bydel bort. Naar der skal gennemføres noget fornuftigt, der ordner Gaderne derude, navnlig, hvis Ny-Kronprinsessegade en Gang skal føres igennem, saa at vi faa en Færdselslinie fra Posthuset ud til Østerbrogade, saa maa Søhospitalets Gaard og nogle af de ny Boliger i Nyboder ogsaa forsvinde. Jeg tror, at til Trods for, at der for provisoriske Penge er bygget Boliger for over en halv Million, bør man tage under Overvejelse at fjerne dem ogsaa. Jeg har ikke opgjort dette Rægestykke, jeg ved ikke, hvor meget disse Grunde koste, men det er sandsynligt, at man bedre kan faa noget fornuftigt ud af det, og at man bedre kan faa det afhændet til en samlet Plan, naar der er mere at brede sig over, og jeg henstiller derfor, at denne Mulighed tages under Overvejelse. Der er navnlig en Bygning, der trodser enhver Beskrivelse. Det er den gamle Materialgaard, den staar og dingler og ved ikke, hvilket Øjeblik den dejsler, den holdes sammen med Søm, tror jeg, den er en Skam for Staten, synes jeg.

Jeg anerkender den forelagte Plan, og det ikke alene for det specielle Forholds Skyld, at man har til Hensigt at bygge Boliger for Arbejderne i Nyboder, men ogsaa for de Udtalelser, der ledsage Forslaget, og som for mig have stor Betydning, thi af disse fremgaar, at den højtærede Minister og, om man vil, Regeringen her har ønsket at konstaterer, at det offentlige i al Almindelighed har en Forpligtelse til at tage sig af Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af Arbejderboliger. Det tillægger jeg en ikke ganske ringe Betydning. Den ærede Minister henviser i sine Bemærkninger til, at der har været delegerede fra Kommandantskabet til en Kongres, og han nævner, at Formanden begyndte med at omtale den Pligt, Samfundet har til at hjælpe Arbejderne til gode og sunde Boliger, kort sagt, det, som vi andre have sagt hundrede Gange ude omkring. Det er heldigt, at vi nu ere komne saa vidt, at den ærede Minister accepterer dette Grundsynspunkt.

Der er et andet Hensyn. Det nævner Ministeren ogsaa i Bemærkningerne. Det er Hensynet til Færdslen i Københavns Havn. Det er ikke ligegyldigt, om Færdslen hertil er spærret adskillige Gange om Dagen, om det er en bred eller smal Indsejling. Der siges i Bemærkningerne, at Skibsrederne og andre have andraget Mini-

steren om at lade indtræde en Forandring i dette Forhold, og det er en af Grundene til, at Ministeren nu ogsaa kan være med til at flytte Nyboder. Uagtet jeg ikke har meget tilovers for Skibsrederne, for de have over for min Klasse aldrig gjort andet end ondt, mener jeg, at uagtet de ansøge derom, er det ogsaa en Grund til Flytningen, at vi bør lette Skibsfarten ved at fjerne det Hoved der ude, saaledes at der bliver fri Adgang til Havnen. Jeg tror, det er en stor Fordel, som Landet og København opnaar herved. At nedlægge Bommen og beholde Nyboder eller bygge det op, hvor det nu er, forekommer mig ganske urimeligt alene af Hensyn til, at man ikke kunde paabyrde de Folk den lange Vej omkring ad Kristianshavn. Det vilde være ganske urigtigt alene af det Hensyn at bygge andre Boliger paa samme Sted eller lade de gamle blive staaende.

Et andet Ræsonnement er dette: Hvorfor skulle vi overhovedet bygge Boliger, lad os lønne Folk ordentligt, saaledes at de kunde leje Boliger selv; saa kunde de bo, hvor som helst de ville. Det er et Ræsonnement, jeg i al Almindelighed kan give min Tilslutning, men der er et særligt Forhold her, og det er det, at Marinen er en ganske afsondret Arbejdsplads. Man vil maaske sige, at Refshaleøen er stillet paa lignende Maade, men Marinens Værksteder ere nu en Gang stillede for sig, og selv om jeg vilde være med til at forandre meget der ude, vilde jeg nødig være med til at gøre det daarligere. I den Bydel, hvortil disse Arbejdere skulde henvises, nemlig Kristianshavn, hersker for Tiden en permanent Bolignød. Der er store Etablissementer der ude, som gøre, at der er stærk Efterspørgsel efter Lejligheder. De skulde saa længere ud, paa Amager maaske. Ja, man kan sige, at der ligger tæt ved ny Huse, som vente paa Beboere. Jeg tvivler ikke paa, at de private Folk, som have opført disse Ejendomme, gerne saa en saadan moden Appelsin falde ned i Turbanen til de andre Appelsiner, som ligge der i Forvejen. Men der er en Hage derved, og det er den, at den Leje, som kræves der, kunne Marinens Arbejdere for Tiden ikke betale. Om de med Tiden kunne det, ved jeg ikke, jeg haaber det, men i Øjeblikket kunne de ikke betale, hvad der kræves for en to Værelsers Lejlighed med W. C. o. s. v. Jeg gaar derfor ud fra, at der maa bygges noget andet, naar det nuværende Nyboder skal rives ned.

Jeg har sagt, at jeg fandt Planen tiltalende, fordi den efter min Opfattelse op-